

M I A S T O
C Z E L A D Ź

Gminny Program Wspierania Rodziny
na lata 2025-2027

Spis treści

WPROWADZENIE.....	3
ZASOBY SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY.....	4
1. Ogólna sytuacja czeladzkich rodzin.....	4
2. Charakterystyka działań świadczonych na rzecz czeladzkich rodzin.....	6
ADRESACI PROGRAMU.....	16
REALIZATORZY PROGRAMU.....	16
CEL GŁÓWNY.....	16
CELE SZCZEGÓŁOWE i OPIS DZIAŁAŃ.....	16
MONITORING PROGRAMU.....	20
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	21

WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem, scalającym działania na rzecz rodziny. Stanowi koncepcję zintegrowanych i zaplanowanych wytycznych w podejmowanych działaniach w odniesieniu do mieszkańców gminy potrzebujących wsparcia w sytuacji kryzysu w rodzinie. Na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Niniejszy Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego na terenie Miasta Czeladź od 2016 roku. Nadrzędną ideą programu jest przekonanie o niezastąpionej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka, którą należy promować i wzmacniać. Program został przygotowany na podstawie analizy sprawozdań z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 oraz prac Działu Pomocy Środowiskowej w Zespole do spraw Realizacji Zadań z Zakresu Pomocy Społecznej Centrum Usług Społecznych w Czeladzi. Po dokonaniu przeglądu założeń i efektów Programu z lat 2022-2024 przyjęto zachowanie dotychczasowego układu dokumentu i nadanie takiej samej formy Programowi na lata 2025-2027. Wypracowana dotychczas struktura dokumentu programowego została oceniona pozytywnie, jako właściwa i zawierająca wszystkie wymagane elementy. Opracowany Program jest w pełni zgodny wymogami stawianymi w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zakres Programu koresponduje z kierunkami działań oraz celami przyjętymi w Strategii Rozwoju Miasta Czeladź do roku 2024-2030, jak również z Miejską Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Czeladź na lata 2023-2030. Proponowane działania koncentrują się na wspieraniu umiejętności wychowawczych rodziców oraz profilaktyce społecznej dzieci i młodzieży.

Wszystkie działania skierowane do rodzin charakteryzują się:

- wielowymiarowością i zintegrowanym podejściem,
- podmiotowością rodziny i szacunkiem dla jej prawa głosu w sprawach polityki rodzinnej,
- działaniami profilaktycznymi i zapewnieniem dostępu do powszechnych usług,
- angażowaniem organizacji pozarządowych we wspieranie rodziny.

Zakładane cele i rezultaty zostaną osiągnięte, jeśli planowane w ramach programu zadania będą uwzględniały zasadę interdyscyplinarności (realizacja działań przez różnych specjalistów reprezentujących różne instytucje), kompleksowości (rozpatrywanie problematyki jako kwestii złożonej) oraz ukierunkowane zostaną na skuteczne osiągnięcie jak najlepszych efektów.

ZASOBY SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY

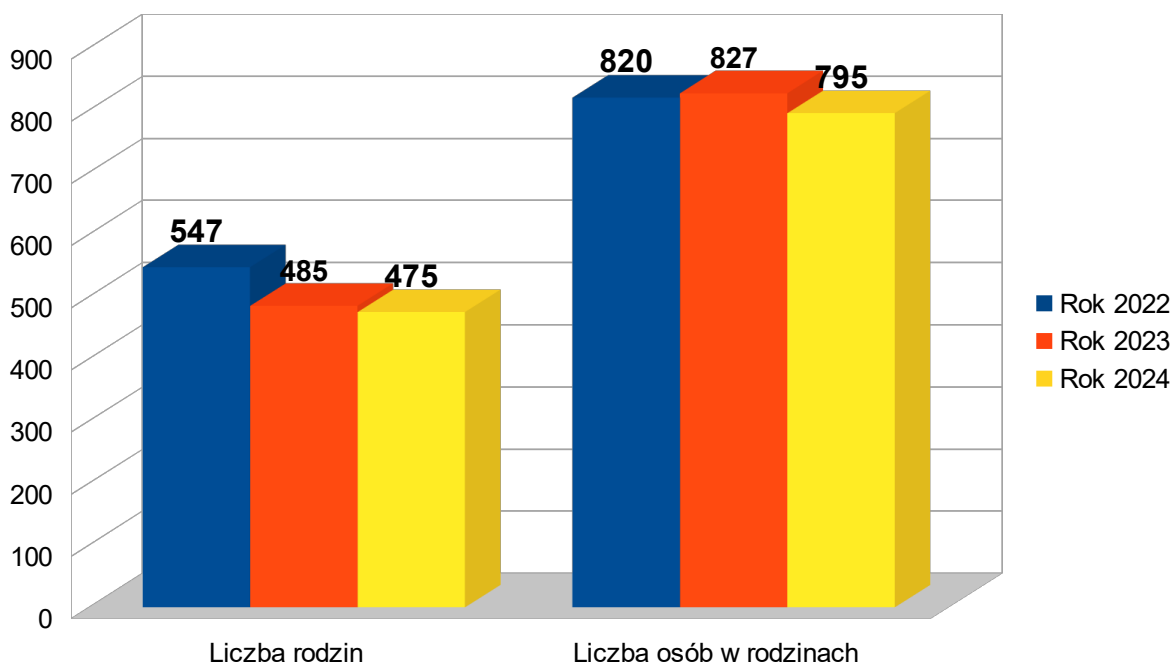
Szczegółowe dane, dotyczące liczbowych wskaźników określających sytuację czeladzkich rodzin oraz realizacji zadań ukierunkowanych na ich wsparcie, zawierają przedstawiane na bieżąco Radzie Miejskiej sprawozdania Centrum Usług Społecznych. Niniejszy Program zawiera dane przedstawiające w zarysie sytuację rodzin oraz realizowane przedsięwzięcia będące zasobami Miasta Czeladź w obszarze ich wspierania.

1. Ogólna sytuacja czeladzkich rodzin

Miasto Czeladź leży w północno-wschodniej części województwa śląskiego. Powierzchnia miasta wynosi ok. 1640 ha, a liczba mieszkańców wynosi 28068, 13143 mężczyzn i 14925 kobiet (dane z dnia 31.12.2023r.). Miasto sąsiaduje od północy i wschodu z Będzinem, od południowego wschodu z Sosnowcem, od południa z Katowicami, a od zachodu i północnego zachodu z Siemianowicami Śląskimi.

W Czeladzi mieszka 4299 osób do 18 roku życia (w tym 2260 mężczyzn i 2039 kobiet) . Pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi w 2024 roku znajdowały się 474 rodziny, w tym 122 rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi.

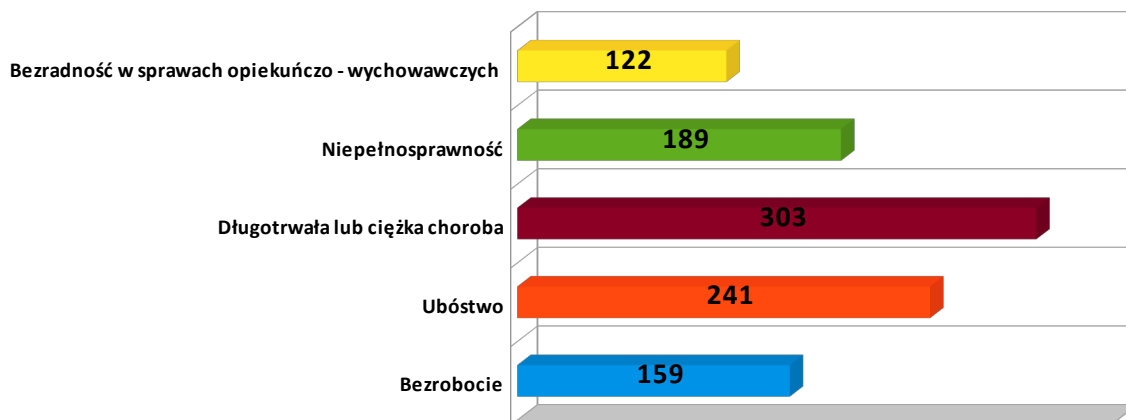
Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach, którym przyznano świadczenia w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi oraz Sprawozdania MPiPS-03

Przedstawione dane statystyczne wskazują, że każdego roku liczba rodzin oraz osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zmniejsza się. Wpływ na spadek tej liczby zapewne ma obniżenie stopy bezrobocia rejestrowanego w powiecie będzińskim w latach 2022 – 2024.

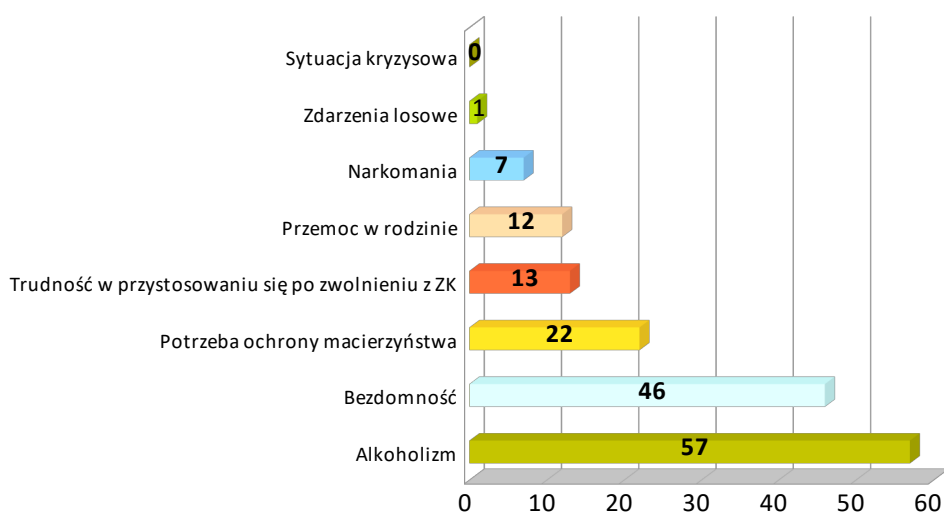
Wykres 2. Główne powody przyznania pomocy i wsparcia rodzinom w roku 2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03

Jak można zaobserwować długotrwała lub ciężka choroba i ubóstwo są najczęstszym powodem udzielania pomocy i wsparcia, następnie plasuje się niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz bezrobocie. Przyczyną złego funkcjonowania rodzin jest między innymi ubóstwo, będące następstwem bezrobocia i innych czynników dysfunkcyjnych takich jak: długotrwała choroba, niepełnosprawność, alkoholizm.

Wykres 3. Inne powody udzielenia pomocy i wsparcia w roku 2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03

Wskazane powyżej dysfunkcje bardzo często prowadzą do powstania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Bezradność oznacza brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, niskie kompetencje wychowawcze, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego.

Podobnych danych dostarcza Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 - 2025, z których wynika, że głównymi problemami społecznymi w powiecie są ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie, które mogą prowadzić do występowania zjawiska wyuczonej bezradności i trudności opiekuńczo-wychowawczych.

2. Charakterystyka działań świadczonych na rzecz czeladzkich rodzin

Wdrażanie i rozwój asystentury rodzinnej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła zadania asystenta rodziny. Zadania realizowane są w rodzinach przeżywających trudności w prawidłowym realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z art. 11 ustawy, z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny występuje pracownik socjalny w oparciu o opracowaną diagnozę sytuacji rodziny.

W strukturach MOPS w roku 2024 zatrudnionych było 5 asystentów rodziny, 3 asystentów w wymiarze pełnego etatu i dwóch w wymiarze 1/2 etatu.

W 2024 roku współpracę z asystentami podjęło łącznie 64 rodzin.

Do głównych zadań asystenta rodziny należało:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej i w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w podnoszeniu umiejętności i kompetencji wychowawczych rodziców;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych;
- motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;

- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny (nie rzadziej, niż co pół roku);
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z podmiotami działającymi na rzecz rodziny;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodziny.

Tabela nr 1. Zestawienie liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2024r.

Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny.	Ogółem		64
	W tym	Zobowiązane przez Sąd	6
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył współpracę.	Ogółem		11
	W tym	Ze względu na osiągnięte cele	2
		Ze względu na zmianę metod pracy	2
		Ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	5
		Ze względu na brak efektów	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań asystentów rodziny za rok 2024.

Asystenci rodziny w roku 2024 w zależności od potrzeb uczestniczyli w spotkaniach omawiających pracę z rodziną oraz w posiedzeniach Grup Roboczych związanych z problematyką przemocy w rodzinie. W skład zespołów i Grup Roboczych oprócz asystenta rodziny wchodził pracownik socjalny, kurator społeczny lub zawodowy, pedagog szkolny, policjant/dzielnicowy.

Celem pracy asystentów w ramach współpracy z rodzinami jest zminimalizowanie obszarów dysfunkcji, zredukowanie niewydolności rodzin we wcześniej zdiagnozowanych sferach życia, w takim stopniu, by przygotować rodziny do rozwiązywania problemów we własnym zakresie lub przy niewielkim wsparciu ze strony pracowników różnych instytucji. Innymi słowy, celem wielopłaszczyznowych strategii podejmowanych przez asystentów rodzin było wzmocnienie kompetencji rodzin, tak by podejmowały samodzielne próby radzenia sobie z różnymi trudnymi sytuacjami życiowymi.

W obszarze problemów opiekuńczo - wychowawczych podjęte działania zorientowane są na: pomoc dzieciom w odrabianiu lekcji, edukację w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, modelowanie sytuacji wychowawczych, prowadzenie zabaw edukacyjnych itp. Deficyty

w obszarze prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego były uzupełniane poprzez trening gospodarowania budżetem, umiejętności sprzątania, dbania o dom i higienę. Asystenci pomagają rodzinom również w sprawach formalno-prawnych np. poprzez towarzyszenie w sądzie, w uregulowaniu spraw urzędowych, w przygotowaniu i wypełnieniu pism urzędowych itp. asystenci angażują się również w działania mające na celu poprawę sytuacji zdrowotnej rodzin poprzez edukację zdrowotną, motywowanie do podjęcia leczenia, w tym umawianie wizyt lekarskich oraz towarzyszenie rodzinom podczas badań/konsultacji.

Rezultaty pracy z rodzinami zależą przede wszystkim od aktywności tych rodzin, woli włączenia się w realizację planu pracy, chęci wprowadzenia zmian w życiu rodzinnym. Objęcie rodziny pomocą asystenta nie zawsze prowadzi do odzyskania przez nią zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W sytuacji, gdy pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej stanowi zagrożenie dla jego bezpieczeństwa lub życia, koniecznym staje się odseparowanie go i umieszczenie w pieczy zastępczej. Akty prawne min. takie jak kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakazują określonym służbom podejmowanie działań zabezpieczających dziecko. Rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub te prawa zostają im ograniczone, Sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej poprzez umieszczenie go poza rodziną biologiczną. Piecza zastępcza może być sprawowana w formie rodzinnej (rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka) lub instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze regionalne placówki opiekuńczoterapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne).

Zgodnie z art. 191 ust. 8 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Miasto Czeladź zobowiązane jest do ponoszenia wydatków z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka.

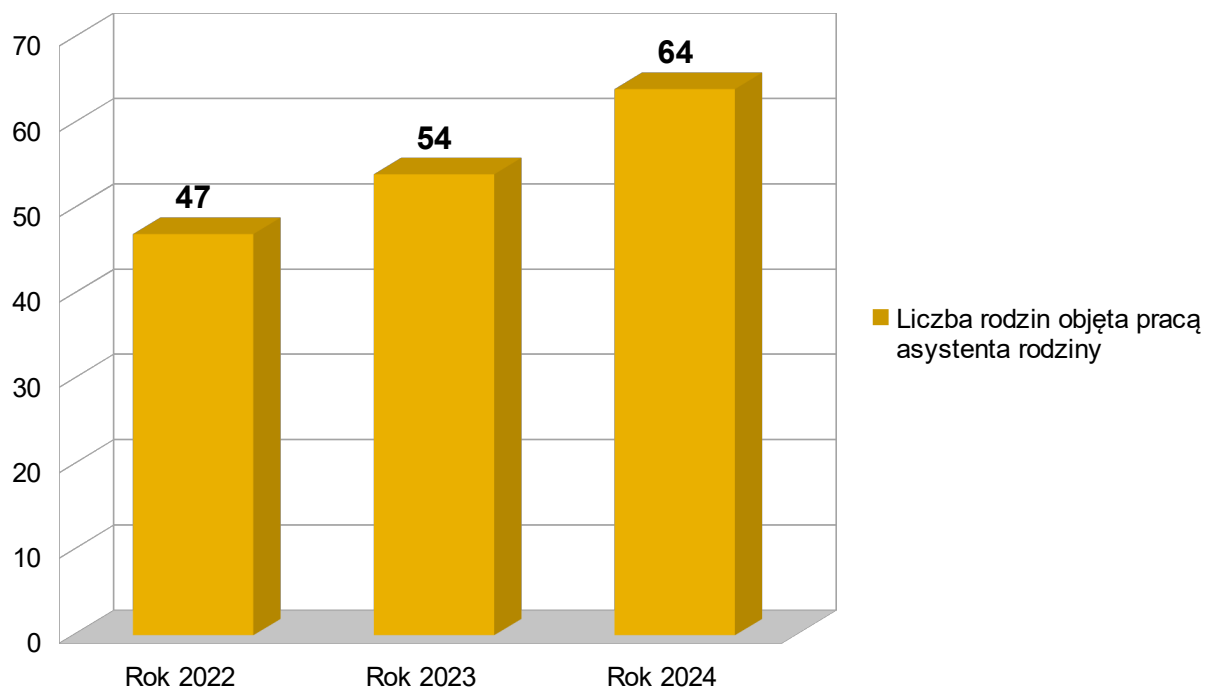
W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi dokonał refundacji za 101 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na łączną kwotę 1.113.525,07 zł.

Tabela nr 3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz kwota świadczeń z tytułu odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2022-2024.

	Lata poprzednie		
	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA			
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	47	54	64
Liczba asystentów rodziny	4	4	5
Odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w złotych	930 474	1 014 126	1 113 525

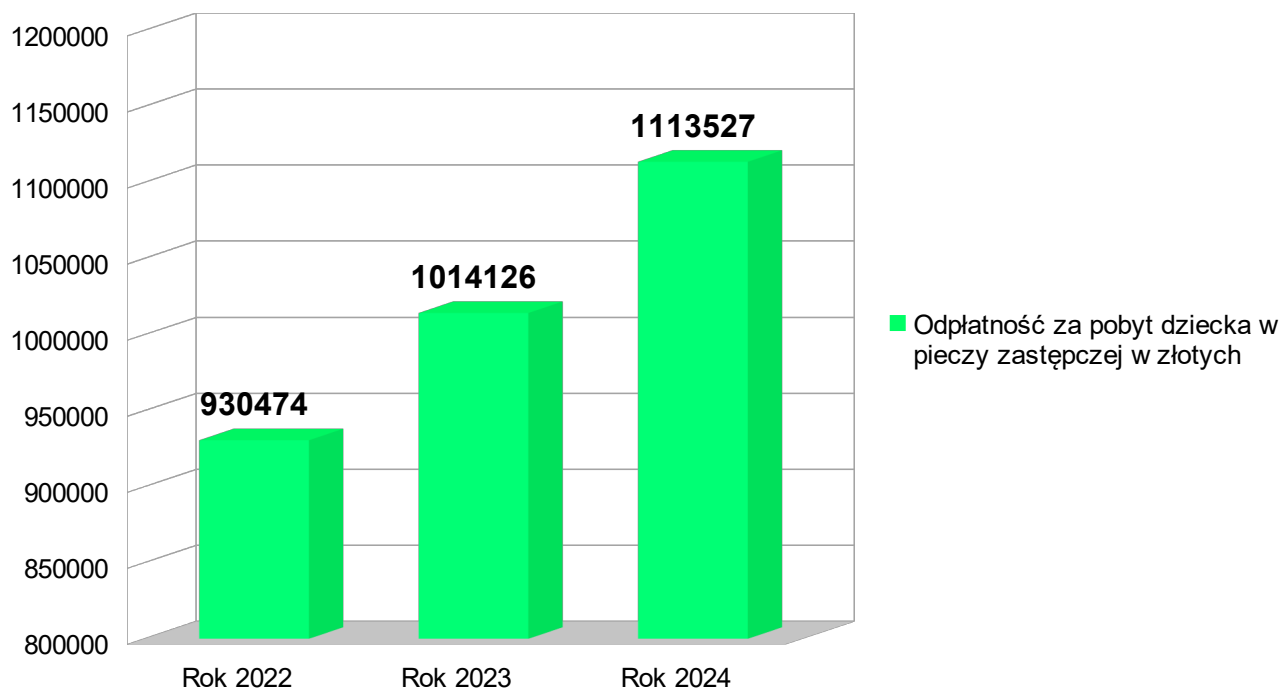

Wykres nr 4. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2022-2024.

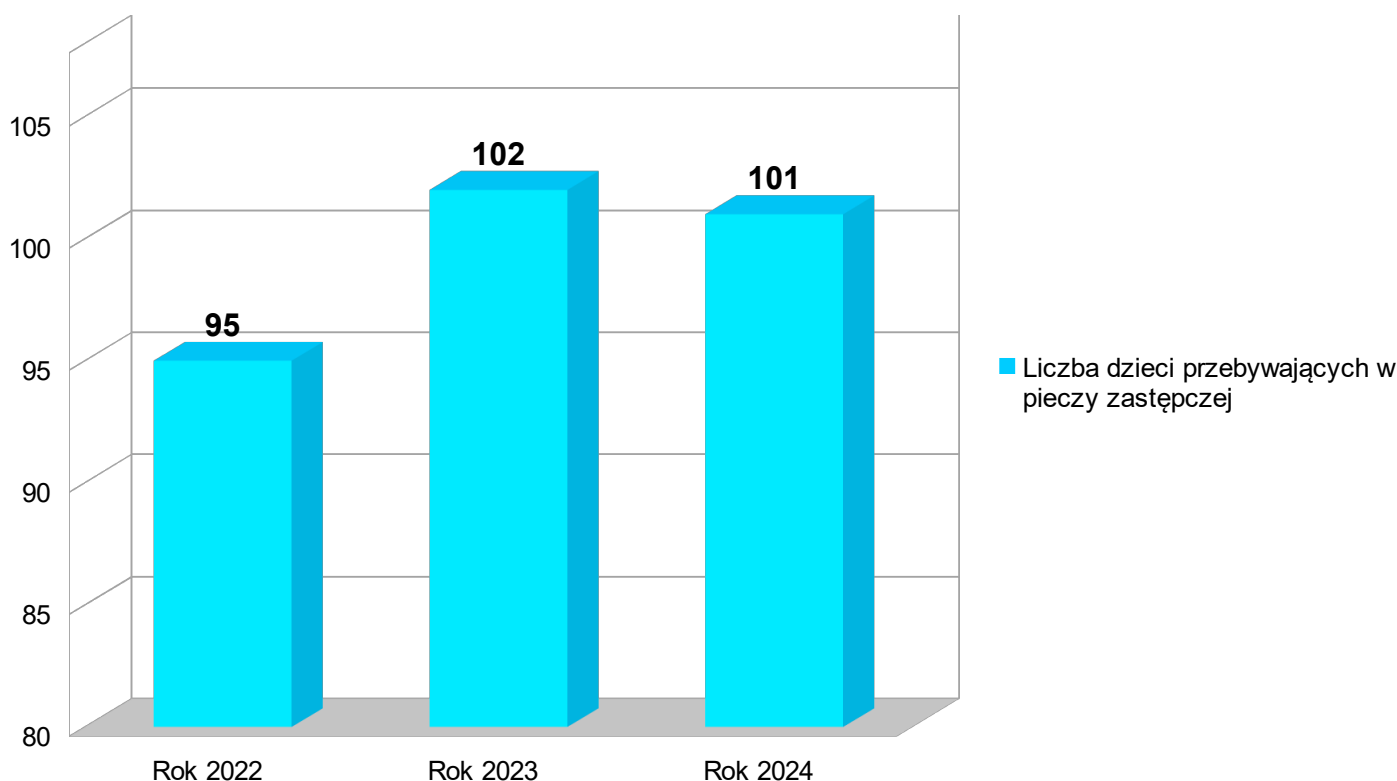
Dane MOPS

Wykres nr 5. Kwota wydatkowanych świadczeń z tytułu odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w latach 2022-2024.

Dane MOPS

Wykres nr 6. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2022-2024.

Dane MOPS

„Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży" SATURN

Placówka Wsparcia Dziennego „Planeta Saturn” prowadzona jest w formie opiekuńczej. Zapewnia dzieciom w szczególności: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań, a także dożywianie w postaci podwieczorku.

W placówce realizowane są zajęcia profilaktyczno-edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia z robotyki, zajęcia profilaktyczno-psychologiczne oraz warsztaty z szycia. Kadra Placówki zapewniała dzieciom wsparcie, gry zabawowe z elementami edukacji z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dzieci. Zostały przeprowadzone również warsztaty plastyczne i rękodzieła z elementami scrapbookingu, warsztaty na temat ekologii, bezpieczeństwa w Sieci. Dodatkowo kadra Placówki współpracowała z rodzicami lub opiekunami prawnymi dziecka, a także z placówkami oświatowymi oraz pracownikami socjalnymi, asystentami rodziny oraz kuratorami.

Placówka wsparcia dziennego (PWD) to instytucja świadcząca pomoc dzieciom i młodzieży, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, wychowawczej lub materialnej. Jej działalność ma na celu zapewnienie im odpowiednich warunków do rozwoju, edukacji oraz integracji społecznej w obszarach:

Opieka i wychowanie

Placówki wsparcia dziennego pełnią funkcję wychowawczą, zapewniając dzieciom i młodzieży bezpieczne i przyjazne miejsce, w którym mogą spędzać czas po szkole. W ramach tej funkcji placówka:

- ◆ Organizuje zajęcia wychowawcze wspierające rozwój wartości moralnych i społecznych.
- ◆ Kształtuje umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych.
- ◆ Zapewnia dzieciom wzorce pozytywnych zachowań.
- ◆ Wspiera w nawiązywaniu relacji rówieśniczych i społecznych.

Ważnym aspektem jest też budowanie u dzieci i młodzieży poczucia własnej wartości, odpowiedzialności i samodzielności.

Pomoc w nauce

Dzieci korzystające z placówek wsparcia dziennego często mają trudności edukacyjne, dlatego jedną z kluczowych ról placówki jest pomoc w nauce. W ramach tego zadania:

- ◆ Organizowane są zajęcia wyrównawcze z różnych przedmiotów.
- ◆ Dzieci otrzymują wsparcie w odrabianiu prac domowych.
- ◆ Organizowane są warsztaty rozwijające umiejętności czytania, pisania i liczenia.
- ◆ Placówki współpracują ze szkołami w celu dostosowania wsparcia do indywidualnych potrzeb dzieci.

Rozwój zainteresowań i aktywności pozalekcyjnych

Placówki wsparcia dziennego nie skupiają się wyłącznie na nauce i wychowaniu, ale również oferują dzieciom możliwość rozwijania pasji i zainteresowań. W ramach tej działalności organizowane są:

- ◆ **Zajęcia sportowe** – gry zespołowe, siłownia, taniec, fitness.
- ◆ **Zajęcia artystyczne** – plastyka, rękodzieło, muzyka, teatr.
- ◆ **Warsztaty rozwijające umiejętności społeczne** – treningi asertywności, komunikacji i radzenia sobie ze stresem.
- ◆ **Wycieczki edukacyjne** – do muzeów, teatrów, na warsztaty rzemieślnicze.
- ◆ **Spotkania integracyjne** – ogniska, pikniki, wyjazdy.

Dzięki takim aktywnościom dzieci mogą odkrywać swoje talenty, rozwijać pasje i budować poczucie własnej wartości.

Wsparcie psychologiczne i terapeutyczne

Dzieci i młodzież korzystające z placówek wsparcia dziennego często doświadczają problemów emocjonalnych, rodzinnych lub społecznych. Dlatego placówki te oferują wsparcie psychologiczne i terapeutyczne, które obejmuje:

- ◆ **Indywidualne i grupowe spotkania z psychologiem lub pedagogiem** – pomagają one dzieciom w radzeniu sobie z problemami emocjonalnymi, agresją, niską samooceną czy lękiem.
- ◆ **Warsztaty profilaktyczne** – dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy, cyberprzemocy, agresji rówieśniczej.
- ◆ **Wsparcie terapeutyczne** – dla dzieci po traumatycznych doświadczeniach, takich jak przemoc domowa, rozwód rodziców, śmierć bliskiej osoby.
- ◆ **Mediacje rodzinne** – pomoc w rozwiązywaniu konfliktów między dziećmi a rodzicami.

Takie działania pomagają dzieciom lepiej radzić sobie z trudnościami oraz budować zdrowe relacje społeczne.

Wsparcie socjalne i materialne

Niektóre dzieci korzystające z placówek wsparcia dziennego pochodzą z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Placówki te starają się zaspokajać podstawowe potrzeby dzieci, oferując:

- ◆ **Darmowe posiłki** – śniadania, obiady lub podwieczorki dla dzieci z rodzin potrzebujących wsparcia.
- ◆ **Pomoc w zaopatrzeniu w materiały szkolne** – książki, zeszyty, plecaki, przybory szkolne.
- ◆ **Wsparcie w zdobyciu odzieży i obuwia** – współpraca z organizacjami charytatywnymi w celu zapewnienia ubrań dla dzieci.

W niektórych placówkach działają również programy pomocy rzeczowej dla rodzin, dzięki którym rodzice mogą otrzymać wsparcie materialne w postaci żywności, środków czystości czy bonów na zakupy.

Współpraca z rodziną i społecznością lokalną

Placówki wsparcia dziennego nie działają w oderwaniu od rodzin dzieci i młodzieży – ich celem jest również aktywne włączanie rodziców i opiekunów w proces wychowawczy. W ramach tej współpracy:

- ◆ **Organizowane są spotkania i warsztaty dla rodziców** – dotyczące wychowania, radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi, komunikacji z dzieckiem.
- ◆ **Prowadzone są konsultacje z pedagogami i psychologami** – pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych.
- ◆ **Placówki współpracują z instytucjami pomocy społecznej** – takimi jak ośrodki pomocy społecznej, kuratorzy sądowi, poradnie psychologiczno-pedagogiczne.
- ◆ **Współpraca ze społecznością lokalną** – organizowanie festynów, wydarzeń kulturalnych, angażowanie wolontariuszy i lokalnych organizacji w działalność placówki.

Wszystkie te działania mają na celu poprawę sytuacji dzieci oraz wsparcie rodzin w trudnych momentach życia. Placówki wsparcia dziennego odgrywają kluczową rolę w systemie pomocy społecznej i wychowawczej. Zapewniają dzieciom nie tylko opiekę, edukację i rozwój, ale także pomoc emocjonalną i socjalną. Dzięki współpracy z rodzinami i instytucjami wspierającymi, PWD mają realny wpływ na poprawę jakości życia najmłodszych oraz pomagają w ich prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie.

Wspieranie rodzin doświadczających przemocy w rodzinie.

Obecny Zespół Interdyscyplinarny został powołany Zarządzeniem Nr 384/2023 Burmistrza Miasta Czeladź z dnia 26 września 2023 roku w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Rozwiązywania Przemocy w Rodzinie to zespół osób powołanych przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta ze środowisk profesjonalnych do koordynacji, standaryzacji, analiz i rozwiązywania lokalnych problemów przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny stanowią przedstawiciele służb miejskich, instytucji i organizacji działających w obszarze wsparcia społecznego. Działania Zespołu zmierzają do poprawy sposobów udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy i ich najbliższemu otoczeniu poprzez kreowanie lokalnej polityki wobec problemu, a także wypracowywanie procedur oraz standardów. Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta a podmiotami powołanymi w jego skład.

Grupa diagnostyczno-pomocowa to zespół osób - przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia wykonujących zadania w ramach swoich obowiązków służbowych. Grupa diagnostyczno-pomocowa powoływana jest przez Zespół Interdyscyplinarny w indywidualnych

przypadkach w szczególności do realizowania procedury "Niebieska Karta" w przypadku potwierdzenia podejrzenia występowania przemocy domowej. Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej wykonują swoje zadania w ramach obowiązków służbowych i zawodowych.

Procedura „Niebieskie Karty”

W związku z uzasadnionym podejrzeniem stosowania przemocy domowej procedurę może wszcząć:

- funkcjonariusz Policji,
- pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
- pracownik oświaty,
- pracownik ochrony zdrowia,
- przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- żołnierz Żandarmerii Wojskowej;
- pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- asystent rodziny;
- nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych; Policji; oświaty; ochrony zdrowia; lub organizacji pozarządowych.

Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A”.

Formularz „Niebieska Karta” stanowi dokument, w którym zawarte są informacje dotyczące sytuacji osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, jej rodziny, a także możliwe działania do realizacji, których zobligowani są przedstawiciele podmiotów realizujących procedurę.

W latach 2011 – 2023 wszczęto łącznie 877 procedur „Niebieskie Karty”

W 2024r. zostało wszczętych 82 procedury „Niebieska Karta”, w tym rozpoczętych sporządzeniem Niebieska Karta Druk A przez przedstawicieli:

Komisariat Policji – 31,

MOPS – 39,

Oświata – 8,

służba zdrowia – 2

asystent rodziny - 2

Z lat wcześniejszych kontynuowanych było 35 procedur. W bieżącym okresie rozliczeniowym nadal przeważają procedury zainicjowane przez pracowników socjalnych Centrum Usług Społecznych (w 2024 roku MOPS) z uwagi na prowadzoną pracę socjalną w rodzinach oraz

rozpowszechnianych materiałach informacyjnych dotyczących możliwości zgłoszenia przemocy. Wzrosła liczba procedur wszczynanych przez funkcjonariuszy policji. Ponadto 2 procedury zostały wszczęte przez asystenta rodziny CUS (w 2024 roku MOPS) w Czeladzi.

W 2024 roku rodziny w których zostały rozpoczęte procedury „Niebieskie Karty” składały się z 293 osób wliczając w to osoby wobec których zachodziło podejrzenie, iż są sprawcami przemocy.

Skład rodzin to:

- 87 kobiet,
- 87 mężczyzn,
- 119 dzieci

W ramach działania Zespołu Interdyscyplinarnego będą między innymi realizowane następujące działania:

1. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
2. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
3. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
4. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
5. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Wsparcie dla rodzin wielodzietnych.

Karta Dużej Rodziny przyznawana jest na podstawie Ustawy z dnia 5 grudnia 2014r. (Dz.U. z 2024 r. poz. 1512) i przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu, oraz rodzicom dzieci już dorosłych którzy wychowali co najmniej troje dzieci, bez względu na aktualny wiek dzieci. Karta wydawana jest bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Karta przysługuje samotnemu rodzicowi, rodzicom (także zastępczym, opiekunom w pieczy zastępczej), małżonkowi rodzica. Kartę otrzymują nie tylko obywatele polscy, ale też cudzoziemcy mający miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielony w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 i art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2024 r. poz. 769 i 1222), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkuje z członkami rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; mający pozwolenie na pobyt stały w Polsce. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do

ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. Przystępując do programu zyskują prawo do posługiwania się znakiem „Tu honorujemy Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny”. W 2024 roku przyznano 97 kart tradycyjnych i 98 kart elektronicznych. Na obsługę zadania przeznaczono kwotę 749,00 zł. Całkowita liczba wydanych kart od 2014r. do końca 2024r. wyniosła 2 262 szt.

Program Rodzinka 2+.

Od 1 stycznia 2016 roku każda rodzina, która mieszka w Czeladzi, posiada co najmniej dwoje dzieci może przystąpić do Programu Rodzinka 2+. Program ten jest jednym z elementów polityki prorodzinnej prowadzonej przez Miasto Czeladź. Wdrożenie go daje możliwość wsparcia czeladzkich rodzin, również przez lokalnych przedsiębiorców. Uruchomienie Programu tworzy podwaliny dla szeregu innych przedsięwzięć gminnych, których odbiorcami są czeladzkie rodziny. Podejmowane działania lokalne wpływają na tworzenie pozytywnej atmosfery poszanowania i akceptacji wartości rodziny.

Celami Programu są: budowanie przychylnego klimatu wśród lokalnej społeczności dla czeladzkich rodzin, kształtowanie pozytywnych postaw społecznych, eliminowanie negatywnych stereotypów i propagowanie pomocniczości wśród mieszkańców Czeladzi oraz odciążenie domowych budżetów rodzin objętych programem.

Każda czeladzka rodzina posiadająca kartę Rodzinka 2+ może korzystać z wielu ulg, rabatów oferowanych przez Partnerów programu. Do udziału w programie pozyskiwani są sukcesywnie Partnerzy zewnętrzni (podmioty gospodarcze, organizacje społeczne), aby poszerzać i urozmaicać pakiet ulg, które w rezultacie odciążą ich budżety domowe, zachęcą do korzystania z dóbr oferowanych przez Miasto, zaktywizują i zintegrują poprzez udział w organizowanych wspólnie wydarzeniach miejskich. Całkowita ilość wydanych kart od stycznia 2016 r. do grudnia 2024r. wynosi – 2035 szt. Od 2014 roku podpisano 44 porozumień z prywatnymi oferentami, którzy zapewniają dla Rodzin 2+ ulgi na zakup swoich produktów i usług.

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są:

- rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Czeladź potrzebujące wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takie,

które chcą współpracować na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

REALIZATORZY PROGRAMU

Centrum Usług Społecznych w Czeladzi - organizator pracy z rodziną, przy współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz rodzin z dziećmi.

CEL GŁÓWNY

Wzmacnianie rozwiązań sprzyjających prawidłowemu realizowaniu funkcji rodziny, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

CELE SZCZEGÓŁOWE i OPIS DZIAŁAŃ

Cel 1: Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących

Cel 2: Zabezpieczenie potrzeb bytowych dziecka i rodziny. Poprawa funkcjonowania rodziny w sferze socjalno-bytowej

Cel 3: Podnoszenie umiejętności i kompetencji wychowawczych rodziców

Poniższe tabele przedstawiają cele i wskaźniki dla zadań, które będą realizowane w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny w latach 2025- 2027 roku.

Tabela nr 1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących

Cel 1: Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących				
L.p.	Rodzaj podjętych zadań	Wskaźniki	Okres realizacji	
			2025-2027	Realizator zadania
1.	Pomoc w integracji rodziny/organizowanie spotkań, warsztatów zapobiegających izolacji, pikników rodzinnych	Liczba zrealizowanych działań		CUS, NGO
2.	Pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu dzieci przez Ośrodek Wsparcia „Planeta Saturn” oraz Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie Filia Czeladź	Liczba dzieci objętych wsparciem		CUS, OWDiR
3.	Zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny	Liczba asystentów pracujących na rzecz rodzin		CUS
		Liczba rodzin, którym przyznano pomoc asystenta rodziny		
		Liczba rodzin w których asystent zakończył pracę z rodziną z uwagi na osiągnięty cel		
		Liczba dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej		
		Liczba dzieci, które wróciły do rodziny naturalnej z pieczy zastępczej		

4.	Pomoc w nauce szkolnej dzieciom objętym wsparciem w ośrodku wsparcia „Planeta Saturn” oraz Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny w Będzinie Filia Czeladź	Liczba dzieci, które uzyskały pomoc		CUS, OWDiR
5.	Wspieranie rodzin doświadczających przemocy w rodzinie	Liczba spisanych niebieskich kart		CUS

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Tabela nr 2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.

Cel 2: Zabezpieczenie potrzeb bytowych dziecka i rodziny. Poprawa funkcjonowania rodziny w sferze socjalno-bytowej				
L.p.	Rodzaj podjętych zadań	Wskaźniki	Okres realizacji	
			2025- 2027	Podmiot realizujący
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	Liczba rodzin i dzieci objętych pomocą		CUS
2.	Objęcie rodzin pomocą w postaci dożywiania	Liczba dzieci korzystających z dożywiania		CUS

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Tabela nr 3. Podnoszenie umiejętności i kompetencji wychowawczych rodziców

Cel 3: Podnoszenie umiejętności i kompetencji wychowawczych rodziców				
L.p.	Rodzaj podjętych zadań	Wskaźniki	Okres realizacji	Podmiot realizacji
			2025- 2027	
1.	Systematyczna praca asystentów z rodzinami wymagającymi wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Liczba podpisanych kontraktów/planów pracy		CUS
2.	Organizowanie spotkań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców	Liczba warsztatów/szkoleń podnoszących kompetencje opiekuńczo wychowawcze		CUS, NGO
		Liczba osób objętych warsztatami/szkoleniami		
3.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego	Liczba osób (rodziców i dzieci), którym udzielono poradnictwa psychologicznego		CUS, NGO
4.	Wspieranie rodzicielstwa - realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych - Karta Dużej Rodziny oraz Miejskiego Programu Rodzina 2+	Liczba wydanych kart		UM, CUS

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

MONITORING PROGRAMU

Realizacja działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście Czeladź na lata 2025-2027 będzie monitorowana i ewaluowana przez Centrum Usług Społecznych w Czeladzi. Gromadzone będą informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruuja działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami, fundacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw. Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Roczne sprawozdania z realizacji programu będą przedstawiane Radzie Miejskiej w terminie do 31 marca każdego roku.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Program jest finansowany ze środków budżetowych Miasta Czeladź. Poszczególne podmioty odpowiadające za jego realizację mogą pozyskiwać dodatkowe środki finansowe z administracji rządowej oraz innych źródeł, m.in. ze środków unijnych. Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań systemu pieczy zastępczej.

Do podstawowych źródeł finansowania programów należą:

- budżet Miasta Czeladź,
- budżet państwa,
- środki finansowe z funduszy unijnych pozyskane zarówno przez jednostki organizacyjne Miasta, jak i organizacje pozarządowe i inne podmioty realizujące projekty społeczne w partnerstwie z Miastem.